

Budapestre vonatkozó ujságcikk

Osztályozás

9.439

Szerző:

Cím: *Március 15. - 75 éves erőfor-
dulója*

Forrás: *Magyarország*

Bp

1923. 3. 15.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Hely

Idő

"1848"

Személy

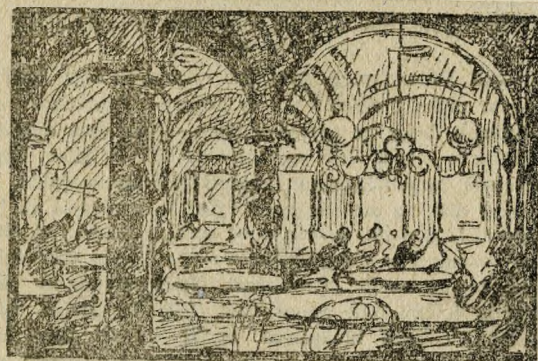
Helyszám

Könyvtári nyilvántartás

Március 15. - 75 éves fordulója

A magyar szabadság kettős jubileuma. - Emlékezés a Pülvaxra és a márciusi ifjakra

(A Magyarország tudósítójától.) Hetvenöt esztendőt fordult az idő kereke ama nagy március tizenötödike óta a mai március tizenötödikéig. A negyvennyolcas idők hatalmas szabadsághozsárgalmának két fenséges dátuma ünnepli jubileumát ebben az esztendőben: 1848 március tizenötödike a hetvenötödik fordulóját - Petőfi Sándor születésének centenárius esztendejében. Hetvenöt esztendő távolságából történelmünk e súlyos napjaiban tragikus érzéssel tekintünk vissza a negyvennyolcas ifjúság nagy napjára. Kárpátoktól az Adriáig megmozdult a magyarság, Pest, az ország szíve, a szabadság és a boldog jövő lázától mámorosodott meg. Lelkes és zseniális ifjak szívéből szétrobbant az országban az egyenlőség, szabadság és testvériség mámorító igéje és Kárpátoktól az Adriáig felemelkedett a magyarság, hogy életrekeltse évszázados történelmének legforróbb vágyát, legfenségesebb álmát: a szabadságot, az egyenlőséget, a munka, a boldogság, a jólét feltételeit. Tragikus érzéssel tekintünk vissza erre a nagy napra mai függetlenségünkben, mai szabadságunkból. Területünkben megésonkítva, szabadságunkban megnyirbálva, a világ asztalánál majdnem az utolsó helyen ülünk megaláztatott és egyenlőtlenül a népek között. Ha más irányban is, ugyanazért a célért dohog ma is minden igaz magyar ember szíve: a szabadságért, nemzetek egyenlőségéért, rab véreink felszabadításáért, népek megértő, minden jogos kívánságot kielégítő testvériségéért. A tragikus érzésnek van egy kihartikus tisztulása. A fenséges érzése megkeményíti a szívet és a fájdalomból edzettebben néz az életrevaló szív a jelenből a jövő felé: lesz még ünnep a világon.

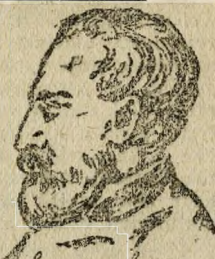
Az egykori Pülvax-kávéház belseje.

A magyar nemzet számára a március tizenötödike mindig nagy ünnepet jelentett. Az idők változása közben változhattak az ünnep külsőségei. Volt olyan idő is, amikor nyíltan nem lehetett megünnepegni ezt a napot, azonban az igaz magyar lélek számára ez a nap mindig a márciusi ifjakra való hálára visszaemlékezés napja volt. Ezen a napon született meg Budapesten, illetve akkor még csak Pesten, a sajtószabadság és ébredt fel teljes erővel a magyar nemzetben a függetlenségi gondolat. A sok civakodás és széthúzás idején jól esik lelkünknek ez a kettős ünnep, Petőfi Sándor születésének századik és negyvennyolce március idusának hetvenötödik fordulója, mert ez a gondolat az, amelyben mindig egymásra kell találni a magyarnak. Petőfi Sándor alakja soha el nem múló fényvel ragyog az irodalomtörténet egén. Ő vezette 1848 márciusában az ifjakat és ebben az ünnepben kell összeforrni az egész magyar nemzetnek, múlt határainkon innen és túl minden magyar szívnek.

Politikai küzdelmeken, mindenféle időről-időre feltámadó és ellanykáló politikai problémákon át

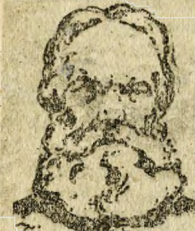
soha meg nem törő fényvel ragyog 1848 márciusának emléke és a magyar szabadság iantosának, Petőfi Sándornak neve. Az úriuccai (most Koronaherceg ucca) ódon Pülvax-kávéházban a felszabadulását váró magyar nemzet lelke lehogott, mikor 1848 márciusában Petőfi Sándor, Jókai Mór, Pálffy Albert, Vajda János, Vasváry Pál, Irinyi József, Lisztzyai Kálmán, Tompa Mihály és a többiek egymásra találtak, hogy megcsinálják a magyar szabadságharcot.

- A Pülvax, benne a Közvélemény kerek márványasztala pattantja lángra a hamu alatt izzó szikrát, hozza világra március tizenötödikét - írja a „Pesti Hírlap”. - Tizennegyedikén este az ellenzéki kör halogató tendenciájú népgyűlése után elkedvetlenedett és már tíz óra tájban hazafelé készülő fiatalságot a Pülvaxban keresi fel a pozsonyi ifjúság kiküldötte, odajön Koplansky kesztyűcsináló is Bécsből érkezett flával, meghozzák a hírt, hogy a császárvárosban kitört a forradalom, Metternich megbukott. Egyzserre sutba kerül a népgyűlés határozata, Petőfi megcsinálja az utolsó simításokat „Nemzeti dal”-án, Jókai végleges formába önti a Tizenkét pontot. Másnap borongós, esőre hajló szerdai reggelen, alig kilenc órakor a kávéház asztalának tetejéről fölébred, rikoltja Petőfi az ifjúságnak s az ott reggeliző vásárosoknak a Talpra magyart, szelid hangján felolvassa Jókai, hogy „Mit kíván a magyar nemzet?” A Pülvax megindította a lavinát, a magyar nemzet

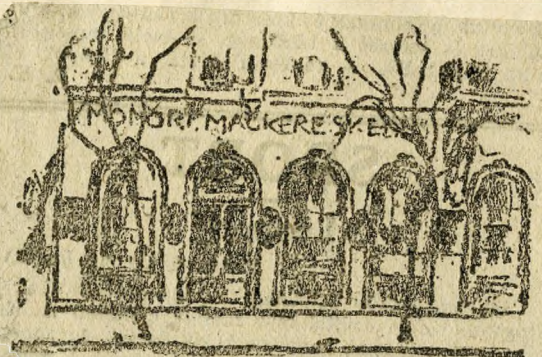

ujjzúletésének éres, de feltarthatatlan útjára az urineai kávéház pörköltkávészagú, pipafüstös levegőjében adták meg a döntő erejű lökést.

Elődei és mártirjai vannak annak a véres di-csőségnek, amely március 15-én ragyogott fel a ma-gyar égen. Elődei hosszú évszázadokon át a magyar szabadságnak állandóan fel-feltá-madó vértanúi, akik időnként megszámlálják a magyarság sebeit és világ elé tárják a vért, mely belőle fakad. A nagy mártírok és a kis szenvedők, de kivétel nélkül rettenthetetlen szívűek között meg kell emlékeznünk e napon *Táncsics Mihály*-ról, akinek tiszteletre méltó dicsősége van a magyar gondolat,

a magyar betű, a magyar írás szabaddá tételében. Sajtóvétség miatt hurcolták börtönbe és a lelkes márciusi ifjak a szabadság hajnalán szabadították ki börtönéből. Egyik legragyogóbb dicsősége a hetvenöt évvel ezelőtt lefolyt napnak a magyar betű szabaddátétele. Felszabadult a magyar sajtó, szabadon röppent fel a magyar gondolat, lehulltak a bilincsek a hosszú ideig gúzsba kötött olombetűk millióiról. Március szelében, a tavasz pezsgésében nyerte vissza szabadságát *Landerer és Heckenast nyomdája*, a *Hatvani* (most *Kossuth Lajos*) és *Szép ucca sarkán*, ahol később a *Kammon-kávéház* volt, most pedig a *Monori-magkereskedés* van. Néhány óra alatt nem állta már útját semmi a magyar gondolatnak, a magyar ér-zésnek.

A *Kossuth Lajos uccai Pálffy-ház földszinti helyisége* a *Szép ucca sarkán*, ahol 1848-ban *Landerer és Heckenast* nyomdája volt, később pedig a *Kammon-kávéház* talált helyet.

Soha nagyobb hálával és csodálattal nem ünne-lték meg e napot, mint ahogy most ünnepeljük. *ben a szerencsétlen, szétdarabolt országban a Kos-suth Lajos szellemében értett függetlenségi gondolat az az eszme, amely egyedül kecséget reménységgel Ezer esztendőn keresztül rettenetes megpróbáltatáso-kat mért a sors a magyar nemzetre és e megpróbál-tatások még mindig folytatódnak és ki tudja mikor érnek véget. Csüggednünk és kétségbeesnünk azon-ban nem szabad, mert új erőt meríthetünk Petőfi Sándor nevéből és abból, hogy a márciusi ifjakra gondolunk.* A márciusi ünnep magasztos hangulatát

Az üzletek holnap délelőtt féltizenegykor bezárnak

Az *OMKE, a Kereskedelmi Csarnok és a Fővá-rosi Kereskedők Egyesülete* felszólítja tagjait, hogy holnap, március 15-én a nemzeti ünnepre és az azzal összecső *Petőfi-ünnepre* való tekintettel üzleteiket fél-tizenegy órakor zárják be.

A holnap délelőtti *Petőfi-ünnepre* ma reggel már díszíteni kezdték a *Petőfi teret* és környékét. A szo-bor körül levő kertet oszlopokkal vették körül, a négy oszlopra a nemzet, illetve a főváros címerét akasztották, a piros-fehér-zöld és piros-sárga-kék lo-bogók közé.

Az ünnep rendezői méltó keretet akarnak varáz-solni a magyar szabadság halhatatlan költőjének ünnepére, amikor is az egész város és az egész nem-zet képviselői hódoló koszorút helyeznek a *Petőfi-szo-bor* talajzatára.

A holnapi márciusi ünnepségekkel kapcsolatban az államrendőrség is megtette ma délelőtt a szüksé-ges intézkedéseket. A rendőrfőparancsnokság elren-delte, hogy az ünnepségek színhelyén, a *Petőfi téren*, a *Nemzeti Múzeum* előtt, a *Szabadság téren* és a *Vigadó* előtt díszegyenruhába öltözött rendőrök tol-jesítsenek holnap szolgálatot. Ugyaneseak ma délelőtt a detektív-főnökségen megütrént a holnapi detektív-szolgalat beosztása, úgyhogy a hatóságok teljes mér-tékben biztosították a nagy nemzeti ünnep nyugodt lefolyását.